

**แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565)
ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
Guideline for the Preparation of the Local Development Plan
(2561 – 2565 B.E.) of Lam Somphung Subdistrict Administrative
Organization, Muak Lek District, Saraburi Province**

ชูศักดิ์ อาญาเมือง
สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี พบว่าแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงมีการดำเนินการตามขั้นตอนของ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 และตามแนวทางของหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ 0810.3/ว 2931 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทุกขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ได้ดำเนินการตามระเบียบข้อ 17

แต่ทั้งนี้ถึงแม้้องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง จะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องตามแนวทางและขั้นตอนของกฎหมาย แต่ยังคงพบว่าการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่ผ่านมานั้น ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในหลายประเด็น ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น การเปลี่ยนแปลงของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่มีการเปลี่ยนแปลง และหนังสือสั่งการชักซ้อมแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการแล้วเสร็จค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดความเร่งรีบในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในหลายจุด นอกจากนี้ยังพบปัญหาในประเด็นอื่นอีกหลายประการ จากปัญหาที่พบแนวทางที่จะพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการ

จัดทำแผนท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนที่ถูกต้อง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรได้การเข้ารับการศึกษาอบรมและแสวงหาความรู้อยู่เสมอเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านแผนให้สามารถนำมาดำเนินการและนำมาความรู้ต่าง ๆ มาพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงให้มีประสิทธิภาพในอนาคต นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงต้องมีการมีการอบรมสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชนในพื้นที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประโยชน์ในการจัดทำแผน และจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ในการจัดประชาคมแต่ละครั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับระยะเวลาที่จะจัดทำประชาคมอย่างทั่วถึง และในการจัดทำประชาคมต้องมีการจัดกิจกรรมสอดแทรกเพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความเบื่อและทำให้ให้เกิดความสนใจอยากเข้าร่วมในการจัดทำประชาคมมากขึ้น และโครงการที่ประชาชนนำเสนอต้องนำไปจัดทำงบประมาณให้ได้มากที่สุด รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานราชการอื่นเพื่อความสะดวกในการประสานแผนงานโครงการที่เกินศักยภาพเพื่อให้หน่วยงานอื่นเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ ในส่วนของโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง เพื่อให้โครงการที่ประชาชนเสนอบรรจุเข้าไว้ในแผนได้รับการนำมาแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการจัดทำแผน ส่งผลให้เกิดความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าประชุมในทุก ๆ ครั้งที่จัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนมากขึ้น และเมื่อประชาชนให้ความสนใจและความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : แผนพัฒนาท้องถิ่น; คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น; คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

บทนำ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542 หน้า 5)

ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาภูมิภาค และแผนพัฒนาภาคที่กำหนดให้มีระยะเวลาห้าปีและให้ท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและงบประมาณจากเงินสะสม รวมทั้งกำหนดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้โครงการพัฒนาบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2559 หน้า 3)

แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีขั้นตอนดังนี้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย, 2548, หน้า 3)

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นรับทราบปัญหาความต้องการ ประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนพัฒนาหมู่บ้านแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 5 ประการดังนี้ (1) เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (2) ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร (3) ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา (4) เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน และ (5) ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ได้เล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - 2565) ขึ้น โดยมีแนวทางกระบวนการและขั้นตอนตามระเบียบและหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นโดยการนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และงบประมาณจากเงินสะสม ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น ไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง, 2562 หน้า 39)

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟู ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นและการท่องเที่ยว

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรและบุคลากรภาครัฐสู่การบริหารจัดการที่ดี
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม

แต่หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงได้จัดแผนพัฒนาท้องถิ่นรวมถึงนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวหลายประการ เช่น โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นเยอะเกินความจำเป็น โครงการที่บรรจุในแผนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงจึงมีการเพิ่มเติมอยู่บ่อยครั้ง การเปลี่ยนแปลงของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผนมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายบ่อยทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง และปัญหาอื่น ๆ ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการนำไปสู่การปฏิบัติยังมีปัญหาอีกหลายประการ

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาไปพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงในอนาคต ให้มีความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

คำถามการวิจัย

1. แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีอะไรบ้าง
3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา : ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง จำนวน 3 คน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง จำนวน 3 คน และประชาชนจากสัดส่วนประชาคมระดับตำบลลำสมพุงจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา : ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารประกอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย
- แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย

ขอบเขตด้านพื้นที่ : พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ขอบเขตด้านระยะเวลา : ตั้งแต่เดือนเมษายน - กันยายน 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภออมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภออมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภออมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไชยวุฒิ หลักฐาน (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2554-2556) พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาสามปีควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหน่วยงานของท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำแผนมีประสิทธิภาพในทุกมิติ

พิชญ บัญนิคม (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริงนั้นต้องเริ่มที่ชุมชนต้องมีแผนชุมชนเป็นของตนเองเพื่อจะได้นำปัญหาความต้องการของประชาชนที่แท้จริงมาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่น

โสภิตา ศรีนุ่น (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลาพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลเมืองเบตงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนพัฒนา

กัญญาณีย์ กาฬภักดี (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนบ้านไม้รูดตำบลไม้รูดอำเภอคลองใหญ่จังหวัดตราดพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนในระดับน้อย โดยมีปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพที่ส่งผลให้การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนแตกต่างกันไป

รจนา น้อยปลุก (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมโดยรวมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ใน

ระดับปานกลางเพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น

วีรวัฒน์ สายยศและชญญา อภิบาลกุล(2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิอำเภอยะโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาสามปีการนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

เกษม คนไว (2556) ได้ทำการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่าในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต้องมีการรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนถือเป็นด้านที่มีความสำคัญ

นาตยา ขอบสว่าง (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกำแพงดิน อำเภอสว่างงาม จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยด้านของเพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ บทบาททางสังคมของประชาชนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

อักษร วิริยะพงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่องประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ พบว่าในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่ไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากคณะกรรมการขาดความสนใจ หรือตระหนักถึงบทบาทของตนเอง ประกอบกับการขาดแคลนงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นล้วนมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการหลายประการ ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านระยะเวลา ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องและที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละภาคส่วนอันจะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ

รูปแบบของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลเอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และบันทึกข้อมูลโดยการลงพื้นที่ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีเชิงพรรณนา

1. ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มาวิเคราะห์ข้อมูลในขอบเขตการศึกษา เรื่องแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – 2565) ด้านแนวทางในการจัดทำแผน ด้านปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ.2561

2) หนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท. 0810.2/ว0600 ลงวันที่ 29 มกราคม 2559 เรื่อง แนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) หนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท. 0810.3/ว2931 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – 2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เล่มแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

5) รายงานการประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ที่ดำเนินการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

6) รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงและรายงานการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ที่ดำเนินการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

2.2 ศึกษาข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นไปตามโอกาสหรือการสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยเป็นคำถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอแมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง

ตอนที่ 4 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน

สรุปผลการศึกษา

แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงมีการดำเนินการตามขั้นตอนของ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 และตามแนวทางของหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ 0810.3/ว 2931 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทุกขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ได้ดำเนินการตามระเบียบข้อ 17 (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย,2559,หน้า 4)

ทั้งนี้การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงถึงแม้จะดำเนินการได้ถูกต้องตามแนวทางและขั้นตอนของกฎหมาย แต่ยังพบว่าการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ที่ผ่านมานั้น ยังปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในหลายประเด็น ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น การเปลี่ยนแปลงของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนที่มีการเปลี่ยนแปลงและหนังสือสั่งการชักซ้อมแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการแล้วเสร็จค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดความเร่งรีบในการทำแผนทำให้มีความผิดพลาดในหลายจุด, ด้านบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง, โครงการที่บรรจุในแผนมีจำนวนมากเกินความจำเป็นแต่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ กลับต้องมีการเพิ่มเติมบ่อย, ด้านการคำนวณงบประมาณการราคาของโครงการที่จะนำไปบรรจุในแผนตามหลักวิชาการช่างมีความคลาดเคลื่อนเกินไม่ตรงตามความเป็นจริง ,ด้านการเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นมีขั้นตอนที่ยุงยากทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ทันท่วงที ,ด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถนำโครงการ/แผนงานในแผนพัฒนาท้องถิ่นไปจัดท่างบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ได้มากเท่าที่ควร ,ด้านจำนวนสัดส่วนของภาคส่วนต่างๆ ในการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำ เพิ่มเติม หรือ

เปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นระเบียบกำหนดจำนวนสัดส่วนที่มากขึ้นด้านการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนประชาชนให้ความร่วมมือค่อนข้างน้อย เนื่องจากการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาหรือเวลาไม่ตรงกับท้องที่การบริหารส่วนตำบลจัดประชุม และสภาพชุมชนที่ประชาชนไม่ได้อยู่กับเป็นชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ตามไร่ ส่งผลให้การเดินทางมาร่วมลำบาก ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่ทำให้การทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้เท่าที่ควร

ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอเวียงเหล็ก จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำแผนท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนที่ถูกต้อง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรได้การเข้ารับการฝึกอบรมและแสวงหาความรู้อยู่เสมอเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านแผนให้สามารถนำมาดำเนินการและนำมาความรู้ต่างๆ มาพัฒนากระบวนการจัดทำแผนของเราให้มีประสิทธิภาพในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงต้องมีการมีการอบรมสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชนในพื้นที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประโยชน์ในการจัดทำแผน และจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ในการจัดประชุมประชาคมแต่ละครั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับระยะเวลาที่จะจัดทำประชาคมอย่างทั่วถึง ละในการจัดทำประชาคมต้องมีการจัดกิจกรรมสอดแทรกเพื่อไม่ให้ประชาชนเบื่อและให้เกิดความสนใจอยากเข้าร่วมในการจัดทำประชาคมมากขึ้น และโครงการที่ประชาชนนำเสนอต้องนำไปจัดทำงบประมาณให้ได้มากที่สุด รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานราชการอื่นเพื่อความสะดวกในการประสานแผนงานโครงการที่เกินศักยภาพ เพื่อให้หน่วยงานอื่นเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ ในส่วนของโครงการที่เกินศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง เพื่อให้โครงการที่ประชาชนเสนอบรรจุเข้าไว้ในแผนได้รับการนำมาแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการจัดทำแผน ส่งผลให้เกิดความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าประชุมในทุกๆ ครั้งที่จัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผน มากขึ้น และเมื่อประชาชนให้ความสนใจและความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะส่งผลให้การ

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาเรื่อง “แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. แนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี พบว่า การจัดทำมีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำแผนโดยยึดหลักตามระเบียบกำหนดซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทยตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ดังนี้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย, 2559, หน้า 4)

1.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็น การพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

1.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผน

จากระเบียบดังกล่าวประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงมีแนวทางในการดำเนินการตามระเบียบดังกล่าว ดังนี้

ขั้นตอนแรกของการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยได้มีการออก

ประชามคมทุกวันในตอนเย็นเคลื่อนที่ไปตามหมู่บ้านต่างๆ ทั้งหมด 10 หมู่บ้าน โดยจัดเป็นโครงการชื่อว่าโครงการเยี่ยมบ้านยามเย็น ซึ่งจะจัดเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสรับฟังปัญหาความต้องการจากประชาชนในพื้นที่

ขั้นตอนที่สองคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงได้มีการจัดประชุมเพื่อรวบรวมแผนงานโครงการที่ได้จากการทำประชามคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอให้คณะกรรมการร่วมกันนำปัญหาดังกล่าวมาจัดทำเป็นร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง แล้วนำร่างแผนที่ได้จัดทำเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงและประชาคมระดับตำบลลำสมพุงเพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง

ขั้นตอนที่สามคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงจัดประชุมเพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง และองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงได้มีการจัดประชุมประชาคมระดับตำบลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกับร่างแผนดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการก็เสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง

ขั้นตอนที่สี่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเมื่อสภาให้ความเห็นชอบแล้วเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงเพื่อพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ห้านายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงลงนามอนุมัติประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเรียบร้อยแล้ว แล้วนำไปประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

ซึ่งขั้นตอนการจัดทำแผนนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงได้ดำเนินการโดยปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางที่หนังสือกระทรวงมหาดไทยกำหนดและประกาศใช้แผนทันตามห้วงเวลาที่หนังสือดังกล่าวกำหนด

2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง พบว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง เนื่องจากครั้งนี้เป็นการจัดทำครั้งแรก การประกาศและการบังคับใช้ของระเบียบการจัดทำแผนมีห้วงเวลาที่เร่งรีบและกระชั้นชิด ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนยังขาดทักษะและความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบการจัดทำแผนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หัวหน้างาน เจ้าหน้าที่คณะกรรมการ ประชาชน และทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงในช่วงแรกนั้นค่อนข้างเร่งรีบส่งผลให้เกิดความผิดพลาดที่ต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนอยู่บ่อยครั้ง และข้อจำกัดเรื่องงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงที่มีงบประมาณ

ค่อนข้างน้อย ทำให้การจะดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ประชาชนเสนอเข้ามา ไม่สามารถนำโครงการทั้งหมดนั้นไปแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้ทุกโครงการ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ ที่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากเท่าที่ควร ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และยังขาดความตระหนักถึงบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวถึงข้อจำกัดของการวางแผน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2548, หน้า 3)

1. การวางแผนจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เชื่อถือได้
2. การวางแผนเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถ้าผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ ขาดความเป็นผู้นำขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก็จะไม่สามารถวางแผนที่ดีได้ผู้ที่วางแผนได้ดีต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์จึงจะสามารถมองหาเป้าหมายและมาตรการประเมินและติดตามแผนที่ได้วางไว้นั้นอย่างเหมาะสมและมีความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนได้อย่างถูกต้อง
3. ขาดปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลักในการวางแผน เช่นขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการวางแผนขาดข้อมูลต่างๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ
4. ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบแผนอาจไม่เข้าใจส่วนใดส่วนหนึ่งของแผนทำให้การสื่อสารการมอบหมายการดำเนินงาน ฯลฯ ไม่สอดคล้องหรือตอบสนองต่อจุดประสงค์ที่แท้จริง
5. การปฏิบัติงานตามแผนต้องมีการประเมินผลเป็นระยะๆ และปรับปรุงแก้ไขและขจัดอุปสรรคต่าง ๆ
6. ประสิทธิภาพการวางแผนอาจมีข้อจำกัดจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วางแผนไม่อาจควบคุมได้ อาจมีผลทำให้การดำเนินงานตามแผนมีอุปสรรคและปัญหาเกิดขึ้นได้

จากข้อจำกัดที่กระทรวงมหาดไทยได้กล่าวไว้ จากองค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง หากสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ จะเป็นข้อจำกัดและเป็นปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงได้ จะส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงในอนาคตเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้อย่างตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง อำเภออมกเหล็ก จังหวัด

สระบุรี ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน พบว่า ห้วงเวลาในการจัดทำแผนและการสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีความจำเป็น รวมไปถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนย่อมทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุงมีประสิทธิภาพถูกต้องตามกฎระเบียบและสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2552, หน้า 14)

1. ร่วมคิด หมายถึง ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาต่างๆ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  2. ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ
  3. ร่วมดำเนินการ หมายถึง ประชาชนร่วมลงมือปฏิบัติในกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง
  4. ร่วมติดตามและประเมินผล หมายถึง ประชาชนร่วมติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมทำการประเมินว่าการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากน้อยเพียงใดและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ (อรทัย ก๊กผล 2548, หน้า 8)
    1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น
    2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
    3. การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ
    4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
    5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
    6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน
    7. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน
- ทั้งนี้การที่องค์การบริหารส่วนตำบลลำสมพุง จะดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) ให้กิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่น ในการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2548, หน้า 3)

1. ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อให้องค์การทราบถึงสิ่งที่ต้องทำ และใช้สำหรับมอบหมายความรับผิดชอบที่จะช่วยกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่กำหนด
2. ต้องระบุจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนเข้าใจง่าย สามารถใช้เป็นแนวทางให้บุคคลในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์การเข้าใจและใช้เป็นแนวทางในการทำงานเป็นไปในทางทิศเดียวกัน
3. ต้องมีการจัดทำทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้องค์การปรับเข้าสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
4. พยายามให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อค้นหาทางเลือกที่จะก่อให้เกิดแผนงานที่ดี ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้ต้นทุนต่ำแต่ได้ผลลัพธ์สูง
5. พิจารณาตรวจสอบปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามแผน เพื่อนำมาหาทางแก้ไข
6. ต้องมีการประสานแผนงานที่ดีระหว่างแผนกและระดับหน่วยงานย่อยขององค์การระดับบุคคลในการปฏิบัติตามแผน ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อน ความขัดแย้งลงของการปฏิบัติงาน
7. รับรู้ถึงข้อจำกัดและความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการหาทางเลือกที่จะใช้เป็นแผนสำรองที่จะนำเอามาใช้ได้เมื่อจำเป็น
8. กำหนดมาตรการที่จะใช้วัดติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผน โดนใช้เครื่องมือวัดที่มีความชัดเจน ในเชิงปริมาณที่วัดเป็นจำนวนตัวเลขได้
9. ต้องวางแผนให้มีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงและปรับได้ตามสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบของการจัดทำแผน ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนไม่ว่าเป็นผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำในพื้นที่ ปลัดเทศบาล หัวหน้างานแต่ละกอง คณะกรรมการทุกองค์กร เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน รวมไปถึงประชาชนทุกภาคส่วนให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบการจัดทำแผนอย่างถูกต้อง
2. ควรกระตุ้นและสร้างความตระหนักให้กับประชาชนเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนอย่างจริงจัง
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์การประชุมประชาคมเพื่อการจัดทำแผนให้ประชาชนทราบอย่างกว้างขวางเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความ

ต้องการในอันเป็นพื้นฐานของข้อมูลในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548).การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548).คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการและการติดตามประเมินผล.กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงมหาดไทย. (29 มกราคม 2559). มท 0810.2/ว 0600. แนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย.(15 พฤษภาคม 2562). มท 0810.3/ว 2931.ซักซ้อมแนวทางการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .กรุงเทพมหานคร :กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย.(2548). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ. ศ. 2548.กรุงเทพมหานคร :กระทรวงมหาดไทย.
- กัญญาณีย์ กาฬภักดี. (2557).การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนบ้านไม้ รุดตำบลไม้ รุดอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด.งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกษม คนไว. (2556). การจัดทำแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม็ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร.วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10 (50), 133-140.
- ไชยวุฒิ หลักฐาน. (2558). การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2554-2556) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 4 (1) , 50-67.
- ประยูร อิมิวัตร. (2557). แนวทางการวางแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี , 6 (1), 9-16.
- พิชญ์ บุญนิคม. (2558).การนำแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร. รายงานวิจัย, 160-161.
- ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณสถาบันพระปกเกล้า.(2550). ข้อมูลกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: นครปฐมการพิมพ์.

- รจนา น้อยปลูก. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- วีรวัฒน์ สายยศและชญญา อภิบาลกุล. (2557). การนำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิอำเภอประโคนชัยจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 9(2), 183-192.
- สันต์ชัย รัตนะขวัญ สถาบันพระปกเกล้า. (2548). แผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อักษร วิริยะพงศ์. (2552). ประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโรง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.